

Minder is meer

PDJ 2017

Persoonlijk Duurzaam Jaarverslag 2017

Henk Tetteroo

Reacties (tips, kritiek) zijn van harte welkom

1. Voorop

Op 6 januari ben ik voor BNR (radio) geïnterviewd door Roelof Hemmen. Dit naar aanleiding van het grote artikel in Trouw van 28 december 2016 over mijn PDJ. Na afloop kreeg ik een dopper (een hergebruikfles) mee.

Op 17 en 18 juni organiseerde de Midden-Delfland Vereniging de Midden-Delflanddagen, met dit keer als thema: Duurzaamheid. Op boerderij Windlust van de familie Van der Kooij (Abtswoude) heb ik, na een kort praatje, het symbolisch eerste exemplaar van mijn PDJ 2016 aangeboden aan burgemeester Rodenburg van de gemeente Midden-Delfland.

Op 31 juli heeft Trouw-redacteur Joop Bouma een artikel gewijd aan mijn PDJ 2016. Titel van het stuk: 'Misschien wel de meest milieubewuste Nederlander'.

Dezelfde week nog, op 4 augustus, schreef iemand van de hoofdredactie van Trouw een commentaar over mijn PDJ. Titel: 'Henk Tetteroo is welkom voorbeeld'. De redacteur schreef onder meer: 'Tegenover de doorgeslagen consumptiedrift die de aarde uitput, staat dus een voorbeeld van hoe het ook kan.' En: het jaarverslag 'maakt de tongen los en zet je aan het denken.' De redacteur schreef dat Wereldoverschotdag dit jaar al op 2 augustus viel. Toen had de

mens net zoveel grond- en hulpstoffen verbruikt als de aarde in één jaar kan opbouwen.

Wie googlet op: Persoonlijk Duurzaam Jaarverslag, vindt daar mijn PDJ 2015.

Op 17 december stond er in het huis-aan-huisblad 'Delft op zondag' een vraaggesprek-met-foto met mij, geschreven door Jesper Neeleman. Daarin aandacht voor vliegen, autorijden en zwerfafval.

Ik blijf hameren op dit aambeeld: de overtuigingskracht van de Duurzame 100 van Trouw wordt een stuk groter als van de kandidaten ook de ecologische voetafdruk wordt berekend. Met de 'quickscan' van www.duurzaamheidinactie.nl is dat in een kwartiertje per persoon gepiept.

2. Papier

Ik heb 87 tassen met oud papier en karton naar de container van korfbalclub Fortuna gebracht. Bij mijn routine hoort dat ik daarbij wat tijd neem om het spul naar achteren te gooien in de horizontaal-diepe bak om zodoende de capaciteit van de bak beter te benutten.

Sinds 9/1/'16 heb ik een nee/ja-sticker op mijn brievenbus. Dat scheelt flink wat papier.

Ik heb 113 enveloppen hergebruikt. In 2016 en 2015 waren dat er 84 (in beide jaren).

Verpakkingen van wijnflessen bewaar ik ook om te hergebruiken.

Bij de afwas, die ik met de hand doe, week ik etiketten van fles en pot af.

Ik raap papier van de straat: sigarettenpakjes, kranten, folders (soms een heel pak) en wat dies meer zij. Ook karton: doosresten bijvoorbeeld.

Ik gebruik ecologisch of kringlooptoilet papier. Oude nummers van tijdschriften leg ik op de leestafel van de Bloedbank Delft (voordat ik daar plasma ga geven).

Al minstens tien jaar verzamel ik theezakjes voor buurvrouw Anjo. Een medewerkster van de Bloedbank en Saskia doen mee. Anjo maakt er kleine kunstwerken van. Twee ervan staan bij de Bloedbank, op de geschenkenkast. Ze bedankt me de laatste jaren in stijl: met een kerstwens op karton.

Koffiefilters gebruik ik enkele malen; alleen voor mezelf, niet voor gasten.

Sinds 7 juli 2017 ben ik met pensioen. Af en toe ruim ik nog oude, door cursisten gemaakte toetsen op. Gaan, versnipperd, bij het oud papier.

Nog even terug in de tijd: in voorjaar 1977 al tikte ik, als student Nederlands, mijn doctoraalscriptie (studie Nederlands, moderne letterkunde) over het werk van de bioloog/dichter/schrijver D. Hillenius op kringlooppapier (dat was toen nog erg stoffig). Die keuze was destijds heel erg ongebruikelijk. In 2000 en 2004 kwamen mijn twee boeken over de streektaal van Delfland, 'Kreen en gruizig' en 'Wonen in woorden' uit, beide op 100% kringlooppapier; ook toen nog: heel ongewoon..

3. Water

Een Nederlander verbruikt gemiddeld 120 liter water per dag. Zet 120 literflessen naast elkaar om het tot je door te laten dringen.

Met spaarflessen naast de gootsteen bespaar ik per afwasbeurt anderhalve liter. Dat water is geschikt om er koffie of thee van te zetten of om er de wc mee door te spoelen. Ik heb geen vaatwasmachine.

Ik douch steeds met een teil aan mijn voeten en ook zo heb ik spoelwater.

Met water uit mijn regenton spoel ik ook de wc door. Ik heb in 2017 bij elkaar 352 flessen uit mijn ton getapt. Het gaat om flessen van anderhalve liter waarvan ik er elf heb. Dat is in totaal 528 liter. De cijfers van 2016 en 2015: 1048,5 liter en 988,5 liter. Ik heb geen goede verklaring voor deze drastische daling. Feit is dat er enkele erg droge perioden waren: bijvoorbeeld de weken 11 tot en met 15, en 19 tot en met 22.

Met emmers, een weckketel en een grote tafel met daarin een gat probeer ik sinds eind 2017 extra regenwater op te vangen.

Afwaswater gebruik ik soms nog een keer om de straat achter mijn huis schoon te schrobben of om mijn blikkassen schoon te spoelen of bezemen.

Op 3 juli is mijn wasmachine (een Miele) vervangen. De oude had bijna 20 jaar

(vanaf mei 1998) dienstgedaan. Ik verwacht dat de nieuwe een stuk zuiniger is.

Informatie (17 augustus 2017) van Janneke Jansen van Waterbedrijf Evides:

Watergebruik van maart 2014 tot maart 2015: 38m³

Van maart 2015 tot maart 2016: 30m³

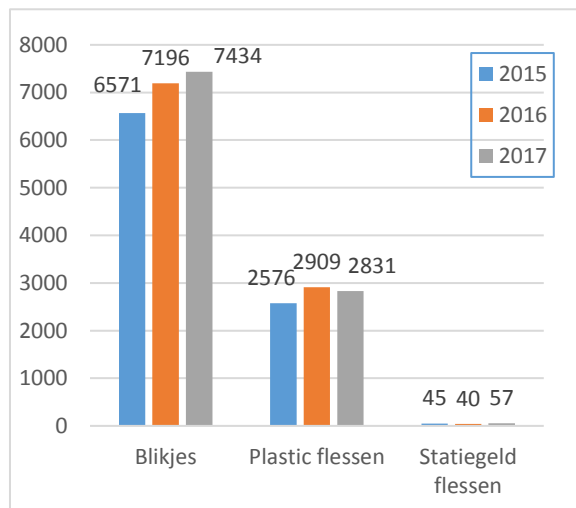
Van maart 2016 tot maart 2017: 26m³.

Op 2 mei is het maandbedrag dat ik aan Evides betaal, omlaaggegaan van 10 euro 90 naar 10 euro 50.

4. Zwerfafval

Ik heb in 2017 7434 blikjes geraapt, 2831 plastic flessen en 57 statiegeldflessen.

In de volgende tabel is aanschouwelijk gemaakt om welke hoeveelheden het ging in 2015, 2016 en 2017.

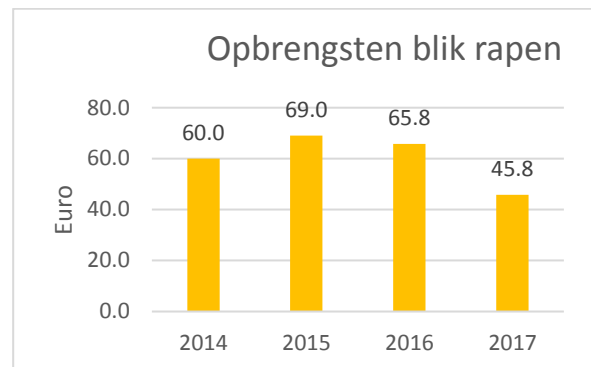

In totaal heb ik nu ruim 68.000 blikjes, zo'n 27.000 plastic flessen en 367 statiegeldflessen van straat en stoep en uit perkjes en sloten gehaald. Ik ben al jaren een soort stadsjutter.

Geraapt blik plet ik onder een oude schoen. Met een magneet scheid ik het in ijzer en aluminium. Voor ijzer krijg ik 10 eurocent per kilo, voor aluminium 50 eurocent. Ik breng het spul steeds naar Metaalrecycling Ben Jansen (Lagosweg, Delft).

De opbrengst van het blikrapen bedroeg in 2017: 45 euro 80.

In de volgende tabel laat ik zien om welke bedragen het ging in de afgelopen vier jaar.

Een studie van het CE Delft, verricht in opdracht van staatssecretaris Dijksma en gepubliceerd begin september, wijst uit dat er fors veel minder zwerfafval zal zijn als de politiek kiest voor statiegeld op blikjes en flesjes. Deze conclusie sluit naadloos aan op mijn bevindingen; ik had het mevrouw Dijksma ook kunnen vertellen.

Ik raap al lopend of wandelend maar ook stap ik van mijn fiets om te rapen, behalve als ik in ongewoon gezelschap ben. Wie te voet gaat, ziet vaak pas echt hoeveel rommel er her en der ligt. Fietsers zien minder, automobilisten nog minder.

Ik loop vaak naar winkels. Ik heb diverse routes die wat meer loopwerk vergen en ook goed voor mijn conditie zijn. Ik noem het: afvalommetjes.

Op parkeerplaatsen of speelplaatsen tref ik soms tientallen blikjes of flesjes aan. Soms gaat het om halveliterblikken bier

(waarmee verdrietverdrinkers zich hebben laten vollopen?).

Al een jaar of vijf benut ik een grijper/knijper, gekregen van de Gemeente Delft.

Plastic: zoals ik vorig jaar ook al vaststelde: de plaatsing van PMD-bakken door Avalex (februari 2016) heeft, is mijn indruk, geen merkbaar effect gehad op de hoeveelheden zwerfvuil in de openbare ruimte. Plastic flesjes druk ik klein om zo het volume te verkleinen en de capaciteit van de PMD-bak te vergroten.

Bij mijn afscheid van het Mondriaan, op 30 juni, was er een 'sketch' van mijn collega's Will Kocken en Catharina Hoekema. Zij beeldden allochtone vrouwen uit die zeulden met zwerfafval.

Uit onderzoek van het CPB (Trouw, 21/9/'17) blijkt dat het inzamelen van plastic maar heel beperkt nut heeft. Het leeuwendeel van het gesorteerde plastic bestaat uit een mix van allerhande soorten en folies en is daardoor moeilijk recyclebaar.

Van 15 tot 22 september was ik met Saskia in Groningen (bij Rottum). Ik heb daar geen PMD-bakken of plasticbakken gezien. Ik raapte er in een week tijd 22 blikjes en 15 plastic flessen.

Zelf koop ik nooit drinken dat in blik of plastic verpakt zit.

Vanaf midden november tot eind december heb ik meegedaan aan de actie 'Return to sender' van Recycling Netwerk Benelux. Ik schreef brieven naar: Red Bull, Heineken, Coca Cola, Bullit Trading, Slammers en United Soft Drinks. Bij de brief zat steeds een exemplaar van een blikje of flesje dat ik geraapt had. Van Coca Cola,

United Soft Drinks en Slammers kreeg ik een reactie. Red Bull, Heineken en Bullit Trading hielden zich, ook na een rappel van mij, in stilzwijgen. De fabrikanten van 'energydrinks' hadden blijkbaar geen energie.

Er is duidelijk een tendens/vergroting van het draagvlak waarneembaar om niet alleen statiegeld niet af te schaffen maar ook om het uit te breiden naar blikjes en kleine plastic flesjes.

Hoe perfect statiegeld werkt, kun je zien aan het gebruik van winkelkarretjes bij supermarkten.

Op 5 december plaatste Trouw mijn ingezonden brief over statiegeld.

Statiegeld

Het bedrijfsleven blijft zich maar verzetten tegen uitbreiding van statiegeld (Trouw, 1 december). Men pleit voor meer onderzoek. Maar er is nu echt wel genoeg onderzocht. Stop dat tijdrekken. Mijn eigen ervaring: sinds 2003 ben ik zwerfafvalpakker. Sinds 2008 raap ik drie categorieën: blik, plastic flessen en statiegeldflessen (glas en plastic). Ik houd de hoeveelheden nauwkeurig bij. Ik heb tot vandaag 68.000 blikjes geraapt, 30.000 plastic flessen en 360 statiegeldflessen. Kan het nog duidelijker? Waarom blijft het bedrijfsleven dwarsliggen, ten koste van samenleving en milieu?

Henk Tetteroo Delft

5. Restafval

In mei heb ik de grijze container van Avalex van 240 liter kunnen vervangen door een exemplaar van 140 liter. Ik ben de enige in mijn buurt die zo'n kleine bak heeft. Deze is ruim genoeg.

6. Glas

Sinds jaar en dag gooi ik glas zonder statiegeld in glasbakken. Ik laat het glas zo mogelijk kapot pletteren (flessenhals en open potrand naar beneden) om zodoende meer van de capaciteit van de bak te benutten.

Het zou helpen als de bakken wat dieper gemaakt worden: dan kan er nog meer glas kapot vallen.

Ik heb me aangewend om steeds een deel van de glasscherven die ik zie slingeren bij glasbakken waar ik kom, meteen maar even mee te nemen. "We zijn er nou toch."

Glasbakken werken prima: er ligt, naar mijn waarneming, maar weinig glas in de openbare ruimte. Wat er her en der nog wel ligt, zijn vaak drankflessen (soms heupflacons) van zatladders en andere broeders (zusters?) van de natte gemeente. Die raap ik ook, net als ander glas.

7. Gas en stroom

Op 10 augustus heb ik gemaïld en gebeld met mijnheer Lozekoot van Eneco. Hij gaf me de volgende informatie:

1. Ik gebruikte per jaar 694 m³ gas. Gemiddeld wordt er per woning 1700 kuub gebruikt.
2. Ik gebruikte 1200 kWh aan elektriciteit. Een Nederlander gebruikt gemiddeld: 3000 kWh.
3. Ik betaalde per maand 70 euro. Een Nederlander gemiddeld: 140 euro.

(Het is me overigens niet duidelijk over welke jaarperiode het gaat: over een kalenderjaar, over een andere periode?)

Lozekoot voegt er nog aan toe: je kunt beter spreken van energiegebruik per woning dan per persoon. Twee mensen in een woning gebruiken ongeveer hetzelfde als één persoon in een woning.

Mijn nieuwe Miele-wasautomaat heeft een A+++ aanduiding.

Sinds 22 november heb ik een nieuwe cv-ketel. De oude had dienstgedaan sinds 1998. Deze zal veel zuiniger zijn.

De bekoring van de eenvoud, oftewel: even eenvoudig als effectief. Ik heb mijn hooikist dit jaar 232 keer gebruikt. Dat is weer een nieuw record. Het is dus bijna tweederde van het jaar. Als ik uitga van 6 minuten gas per keer, betekent dit een besparing van ruim 23 uur gas. Ik gebruikte hem voor het koken van: aardappels, topinamboer, bataat, rijst, macaroni (vaak), spaghetti (vaak), fusilli, penne, conchiglie, tortellini, kikkererwtenpasta, speltschelpjes, boekweitpasta en snijbonen. Zes minuten gas per keer: dit is een voorzichtige keuze: sommige producten (aardappels, rijst, bataat bijvoorbeeld) vergen een langere kooktijd.

Een hooikist ja, en daarmee pasta!

Ik gebruik de kist weer sinds februari 2010. Ik heb hem sindsdien, d.w.z. tot 1/1'18, 1408 keer ingezet. Met hetzelfde uitgangspunt van de vorige alinea houdt dat in dat ik aldus nu ruim 120 uur gas heb bespaard.

Op 10 en 24 februari heb ik meegewerkt aan twee 'workshops', georganiseerd door onder andere Milieudefensie Delft, waarop door deelnemers 'wonderbags' werden genaaid. Dit zijn een soort zakken, met dezelfde werking als een hooikist. Ik gaf er informatie over het gebruik van mijn kist. Er deden zo'n 18 mensen aan mee (alleen vrouwen).

Op 1 augustus heb ik 2.50 euro windrendement uitgekeerd gekregen van Eneco. Dit was de tweede keer. Vorig jaar was het 3.25 euro. Duiding Eneco: Het waaide niet zo hard in 2017.

Doordat ik sinds juli (pensionering) thuis ben, is het waarschijnlijk dat ik meer gas en stroom ga gebruiken.

8. Compost

In 2017 heb ik bij elkaar 17 deksels uit mijn compostvat geschept en in mijn voor- en achtertuin gestort. Geweldige grond (zegt Henk, de compostbode). Een bijzondere ervaring is het als ik de dagen erna vogels in de netgestorte compost zie scharrelen. Vooral mannetjesmerels komen erop af en die zie ik soms verwoed naar wormen pikken. In 2016 waren het 11 deksels, in

2015: 17,5. Sinds 2011: bij elkaar: 95 volle deksels.

De groene container heb ik in 2010 aan Avalex terug kunnen geven: ik heb hem niet nodig.

Mijn kapper, Ron de Voogd, is er inmiddels aan gewend: afgeknipt haar neem ik mee naar huis en het gaat de compostbak in. Maar in het voorjaar leg ik het in de tuin, als nestmateriaal voor vogels.

9. Verkeer en vervoer

Ook in 2017 heb ik niet gevlogen. De tweede, en waarschijnlijk laatste, keer was in 2005. Vliegen is in veel gevallen onverantwoord. Nog steeds wordt de meest verspillende en vervuilende vervoerswijze gestimuleerd: geen accijns op kerosine, geen BTW op tickets. Het is de wereld op zijn kop.

Er begint de laatste maanden enig debat over dit onderwerp te komen, onder meer door het proefschrift van Paul Peeters.

Ik heb geen rijbewijs, tot mijn tevredenheid. Ik zit weinig in auto's, alleen als passagier bij Saskia of Marjolein.

In een normale werkweek fietste ik, tot juli, zo'n 100 km per week, naar mijn twee scholen heen en weer. Naar 'Delft' was de afstand 6 km, naar 'Den Haag' : 13 km. Mede door het vele fietsen heb ik zelden/nooit verzuimd.

Mijn fietskosten bedroegen in 2017: 401 euro 55.

Hierbij moet ik ook nog de reparatie van mijn kleding optellen: de kosten van broekherstel waren: naar schatting 20 euro (zie ook: deel 13 van dit verslag).

Op 11/12 is mijn ingezonden brief geplaatst in het AD.

VLIEGEN

Nooit stap ik meer in zo'n vervuilend toestel

'Een Nederlandse passagier zou 114 bomen moeten planten om de CO₂-uitstoot van zijn of haar vliegretourtje Barcelona (volledig) te compenseren' (AD 7-12). Twee keer heb ik in mijn leven gevlogen en daar zal het bij blijven. Velen weten niet hoe verspillend en vervuilend vliegen is. Dat is voor een deel de schuld van de industrie en de vliegmaatschappijen die de schade die ze aanrichten verzwijgen of niet willen zien. En voor een deel ligt het aan de politiek die vliegen onverantwoord goedkoop houdt: geen accijns op kerosine, geen btw op tickets. Maar toch. Heel veel mensen kunnen echt zelf kiezen en vandaag nog stoppen met dit verdorven systeem. Waar een wil is..

Henk Tetteroo, Delft.

Toen ik nog werkte, heb ik de noodzaak van veel minder vliegen enkele malen onder de aandacht van cursisten gebracht. Velen leken hier nog nooit over nagedacht te hebben. Het laat de grote onwetendheid zien die er hierover heerst.

Ik ben actief in stichting Batavier. Wij hebben als doel het bewaken van de inpassingsafspraken m.b.t. de A4 Delft-Schiedam. Ik houd me vooral bezig met geluid en met het onderwerp: kwaliteitsimpuls.

10. Tuinoogst

- a. aardappelen: 415 gram

- b. tomaten (bijna allemaal kleine): 330 (geoogst tot 22/10)
- c. radijzen: 12
- d. raapsteel: 8 plantjes
- e. wortels: 4
- f. rucola: 12 plantjes
- g. veldsla: 15 plantjes

- h. frambozen: 180 (tot 20/11)
- i. pruimen: 120 (tot 26/8; ik heb een Prunus domestica- Victoria)
- j. zwarte bessen: 16
- k. witte bessen: 112
- l. rode bessen: 25
- m. druiventrossen: 135 (tot 22/10)
- n. appels: 9

Sinds september vergruis ik eierschalen; het fijne spul strooi ik aan de voet van mijn druif. Een druif gedijt met kalk.

Mijn drie bessenstruiken zijn op 17 oktober herplant. Ze staan nu alle drie vrij. Gaan ze daarmee meer vruchten geven? De rode en de zwartebessenstruik heb ik gekregen van Aad en Gemma. Ik had ze geplant op 15/8/'14.

Op 17 oktober heeft hovenier Marcel Boeters mijn achtertuin enigszins vergroot (naar schatting: 3,5 m²; steen weg, grond ervoor in de plaats) Het advies van Anouk Winkler was daarbij leidend. En op 24 november heb ik drie grote grindtegels uit mijn voortuin gehaald (1 m²). Dit waren twee kleine bijdragen in het kader van de Actie Steenbreek (minder stenen in tuinen: snellere afvoer van water).

11. Eten en drinken

Ik ben nu al zeker zes jaar vegetariër.

Op 30 juni heb ik afscheid genomen van mijn school (ROC Mondriaan), na een werkperiode van ruim achttien jaar. We hebben het afscheid gevierd met een lekkere biologische maaltijd bij Huszar in Delft. Het gezelschap bestond uit 16 personen.

Eten uit de buurt: af en toe at ik paardensla (nogal bitter) en een enkele keer weegbree (vrij hard).

Op 15/10 kwam een medewerker van de PLUS-Tanthof naar me toe om te melden dat de supermarkt nu biologisch bier is gaan verkopen. Daar had ik eerder op aangedrongen.

12. Uitmatten

1. Als je een tube tandpasta die bijna leeg is, doorknipt, blijkt er nog verrassend veel spul in te zitten.
2. Als je bijna lege flacons op hun kop zet, benut je de inhoud helemaal.
3. (alleen voor mezelf) Koffiefilters kun je tot wel vijf keer gebruiken.

13. Kleding

Op 10/6 kreeg ik van Saskia drie paar biosokken.

Reparatiekosten: ik betaalde mijn Turkse kleermaker in totaal 74 euro (voor onder meer jasritsen).

En ik was 23 euro 60 kwijt aan schoenherstel.

14. Nestkasten

Mijn twee nestkasten hangen hoog aan mijn achtergevel. In één ervan hebben in april 2017 spreeuwen genesteld. Eind augustus heeft schilder Lommers ze van de muur gehaald, ik heb ze schoongemaakt en daarna zijn ze weer opgehangen.

15. Bijenhotel

Dit hangt aan mijn schuurmuur. In 2017 hebben bijen maar enkele gaatjes dichtgemetseld.

16. Gered grut

In de periode van 31/7 tot 11/9 heb ik allerlei kleine dieren die in huis waren gekomen, naar buiten gewerkt met de beker- en papiermethode: aardhommel, groene sprinkhaan (2), spin (3), gewone vlieg (2), wesp, buxusmot. Beker over het diertje, papier ertussen schuiven, buiten vrijlaten.

17. Bijzondere waarnemingen

Op 3 mei: een boomkruiper die zich razendsnel zijdelings bewoog over een huismuur aan de Argentinieërstraat. Op 25 augustus inspecteerde ik (beducht voor de buxusmot) mijn buxus. Tot mijn schrik

sprong er een grote bruine kikker uit die ongeveer op kruishoogte zat. Ik wist niet dat ook deze soort klimt.

Op 17 oktober: een grote bonte specht in de achtertuin van de bureu.

Op 12 december: een heggemus in mijn tuin.

Waargenomen vlinders: dagpauwoog (eerste vlinderwaarneming, op 9/4), blauwtje, bont zandoogje, atalanta, gehakelde aurelia, groot koolwitje, kleine vos. Laatste waarneming: bont zandoogje (2) op 18/10, in het Abtswoudse Park.

Waargenomen libellen: vroege glazenmaker, houtpantserjuffer, bloedrode heidelibel. Laatste waarneming: 24 augustus. Enkele soorten die ik zag, kan ik nog niet plaatsen.

18. Buurtzorg

Op 8 september heb ik de gemeente Delft gewezen op een met zand volgestorte boomspiegel ter hoogte van Latijns-Amerikalaan 29. De nieuwe bewoners hadden hun tuin ook maar van alle mogelijkheid tot leven beroofd door een volledig afsluitende betegeling. Het zand is weggehaald en de boom (een kastanje) heeft het gered (vaststelling van 7 oktober).

Op 28 september heb ik meegedaan aan de Actie kroosscheppen van de KNNV Delfland.

Op 23 oktober heb ik een uitkijkpunt in polder Noord-Kethel van allerlei zwerfvuil ontdaan, onder meer: 7 blikjes en een (helaas) lege wodkaflles. Ik ben in gesprek met L. Vormer van de provincie. Hij mailt me (15/11) dat het beheer van het uitkijkpunt spoedig verbeterd zal gaan worden.

Op 11 november en op 10 december heb ik met de PLUS-markt Tanthof gebeld omdat ik een winkelwagen van hen ergens onbeheerd zag staan. Die kosten per stuk bedragen zo'n 400 euro als ik goed geïnformeerd ben.

Tussen 22/10 en 27/11 heb ik in de buurt van mijn huis blad geraapt; in totaal: 13 volle compostvatdeksels. Ik lette extra op verstopte afvoerkolken. Ik stortte het spul in mijn voor- en achtertuin (grondverbetering) of meteen in het compostvat.

Aan het Chilipad (Delft) moeten zorg- en aanleunwoningen worden gebouwd. De aanpak van de bouwer lijkt onzorgvuldig waardoor onder meer extra bomen gevaar lopen (kap, verstikking). Ik denk mee met mensen die dit aan de kaak stellen (vanaf november).

19. Voetafdruk

Op 29 januari heb ik mijn ecologische voetafdruk berekend met www.duurzaamheidinactie.nl Ik kwam uit op 2,8 ha. Een Nederlander gebruikt gemiddeld 6,2 ha. Dit is dus een mooi resultaat. Maar enige relativering is wel op

haar plaats. De vragen in de enquête zijn voor verbetering vatbaar

20 Schoon

Ik maak gebruik van schoonmaakflacons van Ecover (afwasmiddel, schuurmiddel, wc-reiniger).

21 Lidmaatschappen e.d.

Ik ben betalend lid/sympathisant/donateur van het Wereld Natuur Fonds, Greenpeace, Stichting Natuur en Milieu, Milieudefensie, Natuurmonumenten, Fietsersbond, NMP (Pijnacker), BTV (Rotterdam), Midden-Delfland Vereniging, KNNV Delfland en het Zuidhollands Landschap. In 2017 kwam daarbij: stichting Urgenda. Ik gaf hiervoor in totaal 563 euro uit.

22 Geld

Ik heb rekeningen bij Triodos (sinds augustus 2010) en bij ASN-bank (sinds augustus 1992).

Door mijn zuinigheid / spaarzaamheid / krenterigheid heb ik mijn dochters Annelies en Marjolein kunnen helpen bij het betalen van hun studie en hun huis.

23 Voornemens

Ik wil ook aan de voorkant van mijn huis een regenton plaatsen.

Ik wil meer biologische kleding gaan kopen.

Verder staan een vlinderkast en een blikschaar op het verlanglijstje.

En ik wil duidelijkheid over de composteerbaarheid van kurk, enkele vruchtenpitten (van dadels, avocado's, mango's, abrikozen o.m.) en van enkele verpakkingsmaterialen.

Ik wil een deskundige laten bekijken hoe mijn huis zuiniger kan worden.

24 Taal

a. Bekende uitdrukkingen

Op te grote voet leven. Ik geef er een actuele betekenis aan. Het slaat voor mij op iemands voetafdruk. Voor heel erg veel Nederlanders geldt dat ze die drastisch kunnen verkleinen. Dat zou grote vooruitgang betekenen.

Spijkers op laag water zoeken: bij scheepstimmerwerven werden wel spijkers die bij het timmeren gevallen waren, opgezocht (bron: Stoett);

Iets in de doofpot stoppen: eigenlijk gezegd van turf of kolen die uitdoven wanneer ze in de doofpot gestopt worden (bron: Stoett).

b. Eigen vondsten

Hij spoort niet: hij rijdt auto (een mindere variant: hij sport niet...);

Als ik zeg dat ik niet wil vliegen, ben ik een vreemde vogel;

Vliegen is liegen;

Waar een wil is, komt geen weg;

Niet tanken maar denken;

Opgeruimd maakt opgeruimd (slaat onder meer op het zwerfafval pakken);

Moeite geeft binding (onder meer van toepassing op het werken in mijn voor- en achtertuin);

Afvalommetje (zie boven);

Uitnutten (zie boven). In deze betekenis staat het niet in Van Dale. Ten onrechte. Vergelijk het maar met: uitmelken (wat een boer doet: een koe leegmelken), uitproberen en uitdiscussiëren (alle aspecten bespreken); ook goed Nederlandse woorden;

Staatsiegeld: woordverandering om het elegante/deftige karakter van deze oplossing te benadrukken.

c. En dan nog deze:

'Staatsiegeld' staat tegenover: wegwerpselen (broertje van: uitwerpselen) dat ik ergens las;

Klimatigen: dit werkwoord is door Paulien Cornelissen weggehoond in: 'Taal is zeg maar echt mijn ding'. Maar voor mij is het het leuke zusje van: consuminderen

Bij Maarten 't Hart vond ik het mooie woord 'schrielpieper' (vrek).

COLOFON

Verantwoording en tekst

Henk Tetteroo

Boliviastraat 20

2622 BL Delft

0152620786

h.tetteroo@gmail.com

Opmaak en redactie

Henk Frigge

Munterstraat 11

3123 PN Schiedam

0651621665

www.frigge.nl

henk@frigge.nl

Mei 2018